

SISÄLLYSLUETTELO

1. POSTIMERKIN SYNTY 1

1.1. Vanhan ajan postit	1
1.2. Millaisia olivat ensimmäiset kirjeet?	1
1.3. Laajeneva posti	2
1.4. Thurn und Taxisien kansainvälinen postilaitos	3
1.5. Posti Suomessa	3
1.6. Uudenaikainen posti	3
1.7. Postimerkki keksittiin	3
1.8. Postimerkkien keräily - lähes yhtä vanhaa kuin postimerkitkin	5
1.9. Postimerkin voi oppia sijoittamaan oikeaan aikakauteen	6
1.9.1. Vuodet 1840-1913	6
1.9.2. Vuodet 1914-1949	7
1.9.3. Vuodet 1950-1969	8
1.9.4. Vuodet 1970-1990	8
1.9.5. Vuodet 1991-	8

2. MIKÄ ON POSTIMERKKI? 11

2.1. Postimerkki ja ei-filateliset lipukkeet	11
2.2. Postimerkkien julkaisutarkoitukset	12
2.3. Postimerkkien yhdistelmät	15
2.4. Lisäpainamat	15
2.5. Postimaksun monet välineet	16
2.6. Ehiöt	16
2.7. Postikortin yleiset aikakaudet	18
2.8. Tinakannupostista rakettimerkkeihin: erikoisia postinkuljetuksen muotoja	19
2.8.1. Erikoiset postimerkit	19
2.8.2. Outoja postinkuljetuksen muotoja	20
2.9. Filatelian reuna-alueet	21
2.9.1. Posti- tai kuljetusmaksumerkit	24
2.9.2. Postin kulkuun liittyvät lipukkeet	24
2.9.3. Postimerkin kaltaiset, ei-postaaliset lipukkeet	24
2.9.4. Fantasia- tai huiputusjulkaisut	25

3. POSTIMERKKIEN HANKINTA JA KERÄTTÄVIEN KOHTEIDEN LAATUKYSYMYKSIÄ 28

3.1. Postimerkkien hankinta	28
3.2. Käyttämätön vai leimattu	29
3.3. Postimerkkien yleiset laatuvaatimukset	29
3.4. Postituore ja liimakkeellinen käyttämätön	30
3.5. Leimattujen merkkien laatuvaatimukset	30
3.6. Postimerkkien hinnoittelun perusteet	31
3.7. Postilähetykset, niiden laatu ja käsittely	32
3.8. Kuvapostikorttien laatuvaatimukset	34
3.9. Miten pesen postimerkit	37

4. SUOMALAISET POSTIMERKIT 39

4.1. Soikiomerkit 1856	39
4.2. Kopeekka arvoiset isohampaiset 1860	39

4.3. Penni ja markka arvoiset isohampaiset 1866	39
4.4. Yleismerkit 1875	40
4.5. Yleismerkit 1885	40
4.6. Ylänurkkaiset vaakunamerkit 1889	41
4.7. Rengasmerkit 1891	42
4.8. Kotkamalli 1901	42
4.9. Uusi Kotkamalli 1911	43
4.10. Yleismerkkinsarja 1917-1930 "Saarisen malli"	44
4.10.1. 1917-1925 vesileimattomat	44
4.10.2. 1925-1927 hakaristivesileimaset merkit	45
4.10.3. 1927-1929 postitorvivesileimaset merkit	45
4.10.4. 1929-1930 vesileimattomat, valkealla paperilla olevat merkit	46
4.11. Yleismerkkinsarja 1918 "Vaasan malli"	46
4.12. Yleismerkkinsarja 1930-1952 "Malli 1930"	47
4.13. Yleismerkkinsarja 1954 "Malli 1954"	48
4.14. Yleismerkkinsarja 1963 "Malli 1963"	48
4.15. Yleismerkkinsarja 1975 "Malli 1975"	49
4.16. Yleismerkkinsarja 1990 "Kukia ja lintuja"	50
4.17. Kotimaiset erikoismerkit	51

5. POSTIMERKIN JULKAISIJAVALTION TUNNISTAMINEN 53

5.1. Eurooppalaiset postimerkit	53
5.2. Afrikka, Pohjois- ja Etelä-Amerikka, Oseania	55
5.3. Aasialaiset postimerkit	55
5.4. Kaikkia postimerkkejä ei luetteloida	56
5.4.1. Paikallispostimerkit	56
5.4.2. Yksityisjulkaisut	57
5.4.3. Sheikkivaltioiden julkaisut	57
5.4.4. Kapina-alueiden postimerkit	59
5.4.5. Häätäpösti	59
5.4.6. Vankileirien julkaisut	59
5.4.7. Muut	60
5.5. Ei-suositeltavat postimerkit	60
5.6. Filatelian suuret harvinaisuudet	62

6. POSTIHISTORIAA 64

6.1. Postileimat	64
6.2. Paikkakuntaleimat (käsileimat)	64
6.3. Ketjuleimat ja koneleimat	65
6.4. Käsitelaleimat	66
6.5. Erikois- ja ensipäiväleimat	66
6.6. Kuvaleimat	66
6.7. Muut mitätöintitavat ja -leimat	66
6.8. Postimaksukoneleimat	67
6.9. Vaakaleimat	67
6.10. Muut postin käyttämät päälleima- tyyppiset leimat	67

6.11. Pääleimojen ohella käytetyt leimat	67	10.5. Postimerkkien väärenteet	95
6.12. Postin käyttämät lisäleimat ja lipukkeet	68	10.5.1. Väärentämisen mestareita	95
6.13. Muut leimat	68	10.5.2. Kolme ryhmää väärennöksiä	96
6.14. Lyhyesti leimakokoelman rakentamisesta	68	10.5.3. Suomessa vähän postivääreitä	96
6.15. Suomen postitaksat	68	10.5.4. Filateeliset väärenteet	96
6.16. Suomen kenttäposti	69	10.5.5. Väärenteitä vastaan	98
7. KUPAPOSTIKORTEISTA	72	11. POSTIMERKKIEN VALMISTUS	99
8. KOKOELMAN ERI LAJIT	75	11.1. Painomenetelmät	99
8.1. Maakokoelma	77	11.1.1. Kohopainomenetelmät	99
8.2. Aihekokoelma	77	11.1.2. Syväpaino eli kaiverrus- menetelmät	100
8.3. Avoimen filatelian kokoelma	77	11.1.3. Laakapainomenetelmät	100
8.4. Kotiseutukokoelma	77	11.1.4. Sekamenetelmiä	102
8.5. Postihistoriallinen kokoelma	83	11.1.5. Painomenetelmien tunnistaminen	102
8.6. Kupapostikortit kokoelmissa	83	11.2. Virheitä postimerkkien painannassa	103
9. KERÄILYVÄLINEET	84	11.2.1. Kuvakevirhe	104
9.1. Säilytys	84	11.2.2. Levyvirhe	104
9.1.1. Säiliökirja	84	11.2.3. Kaksoispainama	104
9.1.2. Kansio	84	11.2.4. Ylösalainen painanta	104
9.1.3. Kuorikansio	84	11.2.5. Puuttuva painanta	105
9.1.4. Kenkälaatikko	85	11.2.6. Värivirhe	105
9.1.5. Pergamiinipussi	85	11.2.7. Tarttuma	106
9.1.6. Säiliökortti	85	11.2.8. Laskos	106
9.2. Kiinnitys	85	11.3. Postimerkkien paperi	106
9.2.1. Liimake	85	11.3.1. Paperin rakenne	106
9.2.2. Tasku	85	11.3.2. Fluorisointi ja fosforointi	107
9.2.3. Valokuvakulma	86	11.3.3. Paperin paksuus	107
9.2.4. Alusta	86	11.3.4. Poikkeavia papereita ja muita painomateriaaleja	107
9.3. Käsittely	86	11.4. Liimoite on osa postimerkkipaperia	107
9.4. Tutkiminen	86	11.4.1. Erilaisia liimoja	108
9.4.1. Hammastemittari	86	11.4.2. Liima näkyy, tuntuu ja maistuu	108
9.4.2. Vesileiman etsin	87	11.4.3. Postimerkkejä ilman liimaa	108
9.4.3. Suurennuslasi	87	11.4.4. Liima auttaa aitouden tutkimisessa	110
9.4.4. UV-lamppu	88	11.5. Vesileimat ja niiden tunnistaminen	110
9.4.5. Mikrometriruuvi	88	11.5.1. Postimerkkien vesileimat	110
9.5. Postimerkkiluettelot	88	11.5.2. Vesileiman tunnistaminen	110
9.5.1. Kotimaiset luettelot	88	11.5.3. Suomalaisen postimerkkien vesileimat	111
9.5.2. Facit	88	11.6. Postimerkkien hammaste	112
9.5.3. Gibbons	88	11.6.1. Hammastusmenetelmät	112
9.5.4. Michel	89	11.6.2. Hammaste-erikoisuudet ovat filateelisesti kiinnostavia	113
9.5.5. Yvert & Tellier	90	11.6.3. Hammasteen mittaaminen	114
9.5.6. Scott	90	11.7. Postimerkkien väri	114
10. SUKELLUS FILATELIAN SALOIHIIN	91	11.7.1. Filatelistin värikartat	115
10.1. Oman keräilyalan raja	91	11.7.2. Ympäristö vaikuttaa väreihin	115
10.1.1. Merkkien lukumäärä	91	11.7.3. Värien nimityksistä	116
10.1.2. Merkkien hinta	91	12. NÄYTTELYYN OSALLISTUMINEN	117
10.1.3. Alueen mielekkyys	91	12.1. Talteen panijasta postimerkkeilijäksi	117
10.2. Filateeliset symbolit	91	12.2. Jokainen kokoelma kertoo tarinan	117
10.3. Postimerkkiryhmät ja niiden nimitykset	92	12.3. Näyttelykokoelma - mikä se on	117
10.4. Filatelisti tarvitsee kirjallisuutta	93	12.4. Mitä ovat näyttelysäännöt	118
10.4.1. Filatelian yleistekstet	94	12.5. Perinteisen kokoelman sisältö	118
10.4.2. Postimerkkiluettelot	94	12.6. Aihekokelman sisältö	119
10.4.3. Käsikirjat ja erikoistutkimukset	94	12.7. Kokoelman tekninen toteutus	125
10.4.4. Postimerkkilehdet	94	12.8. Sitten vain näyttelyyn	128
10.4.5. Näyttelyjulkaisut	94		
10.4.6. Huutokauppaluettelot	95		
10.4.7. Kirjallisuusluettelot ja kirjastot	95		